

VZW DE GRAZER

Bevordert begrazing van natuur en openbare terreinen

In de lente tiert het groen welig en perkt de mens het in waar nodig. Dat gaat vaak gepaard met het geronk van maaimachines, maar soms ook met geblaat. vzw De Grazer selecteert de juiste dieren voor elke locatie en staat de herders logistiek en administratief bij.

Jozefien VAN HUFFEL

De Grazer zet kudde in natuurgebieden in Oost- en West-Vlaanderen, maar houdt ook al jaren de Gentse waterkanten netjes. „In Deinze begrazen we sinds kort zelfs een industriegebied”, vertelt herder Stijn VERMEIRE. „Twee werelden komen er samen. Dat is bizar, maar minstens even interessant.”

Eén blik achterom, een korte knik van de herder en Iris weet wat haar te doen staat. De hond rept zich naar het pad dat de weide begrenst. Ze duikt heen en weer onder de prikkeldraad, tot elk schaap zich weer aan de juiste kant bevindt. „Haast onafgebroken concentreert Iris zich op de kudde. Hoogstens komt ze me af en toe begroeten”, zegt Stijn Vermeire. „Zodra ze merkt dat de dynamiek verandert, komt ze in actie. Vaak hebben we geen woorden nodig. Hoe minder je als herder moet ingrijpen, hoe beter je bezig bent, want dan heerst er rust in de kudde.”

Sinds midden april hoedt Vermeire in het parkbos Gent-De Pinte 300 ooiën en 150 lammeren. In samenspraak met de boswachter van het Agentschap Natuur & Bos beweegt hij de hele zomer lang door het domein. Vandaag regent het af en aan en dus blijven herder en kudde op deze grote weide aan de rand van het gebied. Een stagiair sociaal-cultureel werk helpt helemaal aan de overkant.

Een kudde van tachtig schapen begraaft stedelijke waterkanten in Gent. © Jozefien Van Huffel

„Gisteren brachten we tachtig schapen over naar Gent. Ze grazen aan de Watersportbaan, de Blaarmeersen en de Coupure”, vertelt Vermeire. „Twee nieuwe stadsherders, Erik en Willem, beleven er vandaag hun eerste dag.”

„Het getrappel van de kudde heeft een gunstig effect op de bodem”

Alle drie de herders zijn verbonden aan De Grazer, een vereniging die ontstond uit bioboerderij De Zwaluw uit Lovendegem. De vzw kan begrazing organiseren in diverse omstandigheden. In het verleden zette ze bijvoorbeeld pony's in, die ook braam-

struiken kunnen terugdringen, geiten, runderen en ganzen. Meestal gaat het echter om schapen. „Natuurlijke begrazing heeft diverse voordelen”, zegt Vermeire. „Schapen bemesten terwijl ze het groen kort houden. Het getrappel van de hoeven maakt de bodem losser en ook de ongelijke manier waarop ze grazen, heeft een gunstig effect. De dieren kunnen ook lastige hoeken bereiken, over smalle bruggen bijvoorbeeld, waar je met een machine niet bij raakt, en in hun vacht voeren ze zaden mee, wat de biodiversiteit bevordert. En geeft toe, dat geblaat klinkt toch beter dan een machine?”

De Grazer ondersteunt de herders logistiek. „Wanneer we een verplaatsing moeten maken of

de dieren scheren, springt mijn voorganger in het Parkbos bij”, zegt Vermeire. „En als er iets aan de hand is met een schaap, kan iemand het komen ophalen. De dieren brengen de nacht door op een wachtweide. 's Ochtends bekijk ik de hele kudde. Zijn er schapen die zich afzijdig houden? Soms zijn er dieren die meteen aandacht vereisen. Deze ochtend verzorgde ik bijvoorbeeld enkele poten. Soms observeer ik een bepaald dier de hele dag lang. We controleren de pupillen, de slijmvliezen en eventuele gezwellen. Zijn het insectenbeten of toch iets anders? Ik leer nog heel veel bij.”

Hun kennis en ervaring delen de herders van De Grazer dit jaar ook met anderen. Samen met

Farm-MA-LOGie werd een educatief pakket uitgewerkt voor de eerste en tweede graad van de lagere school. In september volgt een aanbod voor oudere kinderen en voor gezinnen. „Het is een proefproject, maar het sloeg meteen aan”, zegt Stijn Vermeire. „We vertellen over de spijsvertering van de dieren, over de korte keten en over het opgroeien van de lammeren. Uiteraard blijft het herderen onze prioriteit, maar zolang de stress voor de dieren beperkt blijft, kunnen we het wel combineren met mensen ontvangen.”

Een fikse bui trekt over het Parkbos. De herders schuilen onder de bomen, de schapen wachten tot de regen mindert en schudden dan een na een de druppels uit hun vacht. „Regen kunnen ze aan. Hitte verdragen ze veel moeilijker”, zegt Vermeire. De wolken wijken en even is het licht prachtig. De herder wijst op het verschil tussen de wollige en de kortharige schapen. „Die tweede groep staat voor het eerst in een kudde”, legt hij uit. „Jaarlingen moeten nog wennen aan de dynamiek. Ze gedragen zich soms nog rebels tegenover de hond of wagen zich waar ze beter niet komen. Hoe dan ook wisselen de hectische en de idyllische, romantische momenten elkaar af bij het herderen. Nu leidt de aanwezigheid van de lammeren bijvoorbeeld nog tot drukte. Ze werden geboren in maart en blijven enkele maanden bij hun moeder. Wanneer we door het gebied trekken en de groep wat uit elkaar waaiert, is het een geblaat vanjewelste, met lammeren en ooiën die elkaar voortdurend zoeken.”

Meer op www.vzwdegrazer.be.

Stijn Vermeire hoedt de ooiën en lammeren aan het Parkbos Gent-De Pinte. © Jozefien Van Huffel

Iris concentreert zich op haar taak. © Jozefien Van Huffel